

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1707/2022
05.04.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Негован Живковић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Комнис“ из Беле Паланке, чији је пуномоћник Тихомир Крстић, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4496/2021 од 09.03.2022. године, у седници одржаној 05.04.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 4496/2021 од 09.03.2022. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суд у Пироту П1 133/19 од 04.09.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је поништено решење туженог број ... од 27.02.2017. године о отказу уговора о раду број .../.. од 01.04.2008. године због престанка потребе за његовим радом и тужени обавезан да тужиоца врати на рад, на радно место референта за израду пројектне документације или на послове који одговарају његовој стручној спреми и његовој стручној способности. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 184.570,00 динара, са законском затезном каматом почев од 04.09.2020.године. Ставом трећим изреке, утврђено је да је део тужбеног захтева тужиоца, против туженог, којим је тражио исплату неисплаћене разлике зараде, зараде по основу уговора о раду за период од 01.11.2014. године па до 27.02.2014. године и накнаду штете у висини изгубљене зараде, са законском каматом, повучен.

Допунским решењем Основног суда у Пироту П1 133/19 од 10.06.2021. године, исправљеним правноснажним решењем истог суда П1 133/19 од 13.07.2021. године, усвојен је захтев тужиоца за доношење допунског решења о трошковима поступка, па је обавезан тужени да поред већ утврђених пресудом П1 133/19 тужиоцу накнади и трошкове поступка у износу од 36.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од дана доношења пресуде 04.09.2020.године.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4496/2021 од 09.03.2022. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке и допунско решење

о трошковима поступка тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи, као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду број .../... од 01.04.2008. године, због престанка потребе за његовим радом и обавезе тужени да тужиоца врати на рад, на радно место референта за израду пројектне документације или на послове који одговарају његовој стручној спреми и његовој стручној способности и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 142.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, битне повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану другостепену пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био запослен код туженог на пословима „...“ на основу уговора о раду број .../... од 01.04.2008. године и анекса уговора о раду број ... од 28.12.2015. године. Тужени је 24.02.2017. године донео Правилник о организацији и систематизацији послова и радних задатака број 110-612017- II којим је престало да постоји радно место чије је послове тужилац обављао и у коме је предвиђено да се објављује на огласној табли предузећа и да ступа на снагу даном доношења, као и Одлуку о утврђивању вишка запослених број 730, којом је утврђено да ће у периоду од 30 дана доћи до престанка потребе за радом 2 радника, међу којима и тужиоца, јер је престала потреба за обављањем одређеног посла. Тужиоцу је дана 27.02.2017. године уручено решење број ... од 27.02.2017. године, којим му је отказан уговор о раду због организационих и технолошких промена услед усвајања новог правилника и ради санирања отежаног економског пословања предузећа, великих финансијских потешкоћа у којима се нашло предузеће због нагомиланих дугова.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев за поништај оспореног решења и враћање на рад налазећи да је побијано решење незаконито, јер све и да је Правилник о организацији и систематизацији послова и радних места објављен на огласној табли исти није ступио на снагу, с обзиром да није протекао Уставом предвиђени рок од осам дана од дана објављивања, нити су у самом правилнику наведени нарочито оправдани разлози за ступање на снагу даном доношења, па је решење донето на основу Правилника који није ступио на правну снагу, при чему решење не садржи јасне и недвосмислене разлоге зашто је баш тужилац проглашен технолошким вишком. Поред тога тужилац је био члан главног

одбора синдиката, који је у критичном периоду био активан, а тужени није доказао да отказ уговора о раду није последица статуса или активности тужиоца као представника запослених.

Другостепени суд је изразио супротно становиште, налазећи да првостепени суд није имао овлашћење да цени уставности општег акта туженог, да је измењени Правилник о систематизацији и организацији радних места од 24.02.2017. године ступио на снагу даном доношења, те да је на основу истог престала потреба за радом тужиоца, због чега је одлуком туженог проглашен технолошким вишком и решењем од 27.02.2017. године му отказан уговор о раду. Поред тога, тужени није имао обавезу да у отказном решењу конкретизује разлоге због којих је тужилац проглашен технолошким вишком, имајући у виду да је ступањем на снагу Правилника радно место тужиоца престало да постоји, па синдикално деловање тужиоца није било разлог за престанак његовог радног односа, већ процес рационализације, при чему тужилац у току поступка није доказао супротно. Зато је првостепена пресуда преиначена и тужбени захтев одбијен, као неоснован.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда је засновано на погрешној примени материјалног права због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

У конкретном случају тужиоцу, запосленом код туженог, на пословима референт за израду пројектне документације, решењем број ... од 27.02.2017. године отказан је уговор о раду, на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...75/14), због престанка потребе за његовим радом. Претходно је тужени донео Правилник о организацији и систематизацији послова и радних задатака број 717 од 24.02.2017. године, којим није систематизовано радно место тужиоца, и којим је у члану 11 предвиђено да се исти објављује на огласној табли и да ступа на снагу даном доношења. Такође, тужени је донео и Одлуку о утврђивању вишка запослених број 730 од 24.02.2017. године којом је утврђено да је за радом тужиоца престала потреба, због усвајања новог Правилника о организацији и систематизацији послова број 717 од 24.02.2017. године.

Одредбом члана 196. Устава РС прописано је да се закони и сви други општи акти, објављују пре ступања на снагу (став 1). Устав, закони и подзаконски општи акти Републике Србије објављују се у републичком службеном гласилу, а статuti, одлуке и други општи акти АП објављују се у Покрајинском службеном гласилу (став 2). Статuti и општи акти јединица локалне самоуправе, објављују се у локалним службеним гласилима (став 3). Закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења (став 4).

У складу са наведеним одредбама да би један општи акт произвео правно дејство, неопходно је да је претходно ступио на снагу, а да би општи акт ступио на снагу неопходно је да претходно буде објављен на одговарајући начин. У члану 11. Правилника о организацији и систематизацији послова и радних задатака туженог од 24.02.2014. године предвиђено је да се Правилник објављује на огласној табли

предузећа и да ступа на снагу даном доношења. Правилно је становиште другостепеног суда да је оцена уставности и законитости општих аката (нормативна контрола) у надлежности Уставног суда, па суд у овом поступку није био овлашћен да цени уставност одредбе Правилника, о ступању на снагу даном доношења. Међутим, у поступку је била спорна чињеница о објављивању Правилника на огласној табли, у вези чега је првостепени суд изводио доказе (саслушање сведока, тужиоца и заступника туженог), али је у поступку наведена битна чињеница остала неутврђена. Како је један од предуслова за ступање на снагу општег акта, његово објављивање (члан 196. став 1. Устава Републике Србије), то се за сада не може прихватити као правилно становиште другостепеног суда да је Правилник ступио на снагу даном доношења. Поред тога другостепени суд је погрешном применом материјалног права из члана 188. Закона о раду пребацио терет доказивања битних чињеница из наведене законске одредбе на тужиоца, не узимајући у основ своје одлуке чињенице утврђене у првостепеном поступку (синдикална активност), иако закључује да је чињенично стање правилно и потпуно утврдио.

Имајући у виду наведено Врховни касациони суд је укинуо другостепену пресуду и предмет вратио другостепеном суду на поновно суђење. Другостепени суд ће имајући у виду изложене примедбе поново одлучити о жалбама туженог.

На основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић